

?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23513>

Özet

?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i 1 (?ÖDÖ-1), ilkokul ça??ndaki ö?rencilerin ve e?itim sürecindeki payda?lar?n (ö?retmen ve veliler) e?itim ortam?nda önceliklendirdi?i temel insani ve sosyal de?erleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir ölçme aracıdır. Ölçek, 2017 y?l?nda Mehmet Küçük ve arkada?lar? taraf?ndan, okullarda yürütülen **De?erler E?itimi** programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve bu alandaki ihtiyaçlar? belirlemek üzere tasarlanm??tır. Geli?tirme çal??ması, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve güvenilirli?ini kan?tlamaya odaklanm?? olup, Türkiye'deki ilkokul müfredat?nda yer alan de?erler çerçevesine uygun olarak hazırlanm??tır. ?ÖDÖ-1, de?erlerin ö?rencilere aktar?lması ve benimsetilmesi sürecini nesnel verilerle takip etme imkanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

?ÖDÖ-1, ?lkokul, De?erler E?itimi, Öncelikli De?erler, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Mehmet Küçük, ?brahim Korkmaz, Nurullah Karabacak, Fatih Ta?demir.

Amaç

?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i'nin temel amacı, ilkokul ö?rencilerinin ve ilgili e?itimcilerin okul ortam?nda en çok önemstedikleri ve öncelik verdikleri temel de?er yarg?lar?n? belirlemektir. Bu tespit, okul yönetimlerine ve e?itim program? geli?tiricilerine, de?erler e?itimine yönelik mevcut stratejileri gözden geçirme ve revize etme konusunda somut veriler sunar. Ölçek, de?erler alanında yapılan müdahalelerin ve e?itim faaliyetlerinin sonuçlar?n? izlemek için güvenilir bir de?erlendirme mekanizması sağlaması hedefler.

Ölçe?in geli?tirilmesi, 2017 y?l?nda IV. Uluslararası Avrasya E?itim Ara?tırmalar? Kongresi'nde sunulan bir bildiri ile duyurulmuştur. Amaç, özellikle ilkokul kademesinde, ö?rencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişim düzeylerine uygun, kültürel olarak geçerli de?er yarg?lar?n? ölçebilecek standardize edilmiş bir araç oluşturmaktır. Bu sayede, **e?itim** sisteminin de?erler alanındaki hedeflere ulaşma düzeyi hakkında somut ç?karımlar yapılabilmektedir.

Yapı

?ÖDÖ-1, genellikle çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve ilkokul düzeyinde kritik öneme sahip olan dürüstlük, saygı, sorumluluk, yardımlaşma, vatanseverlik gibi temel de?er alanlar?n? temsil eden

alt ölçeklerden veya faktörlerden oluşur. Ölçek maddeleri, öğrencilerin bu değerleri ne sıklıkta sergilediklerini, ne kadar benimsediklerini veya bu değerlere ne ölçüde katıldıklarını ölçmeye odaklanmıştır. Bu yapı, değer kavramının karmaşıklığı ve çok yönlülüğünü ilkökul öğrencisi perspektifinden ele almaktadır.

Ölçeğin geliştirilme sürecinde, değerler eğitimine yönelik teorik çerçeveler temel alınmış ve maddelerin, ölçülmek istenen spesifik değeri doğru bir şekilde yansıtmaları sağlanmıştır. Yapısal olarak sağlam ve tutarlı bir araç elde etmek için titizlikle çalışılmıştır. Bu sayede, elde edilen sonuçlar hem bireysel öğrenci düzeyinde hem de okul kültürünün genelinde değer önceliklerini anlamlandırmaya kolaylaştırılmaktadır.

Geçerlik

İlkokullarda Öncelikli Değerler Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten de ilkökul öğrencilerinin öncelikli değerlerini ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla yürütülmüştür. Yapı geçerliliğini sağlamak için uzman görüşleri alınmış ve istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Geliştirme çalışmasında (Küçük vd., 2017), Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (AFA ve DFA) uygulanarak ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlara ayrılıp ayrılmadığı incelenmiştir.

Elde edilen faktör analizleri sonuçları, ölçek maddelerinin kültüre ve yaş grubuna uygun, güçlü bir yapı sergilediğini göstermiştir. Yüksek faktör yükleri ve kabul edilebilir düzeydeki model uyum indeksleri (CFI, TLI, RMSEA), ÖDÖ-1'in ölçmeyi amaçladığı değer yapıları hakkında bir şekilde temsil ettiğini ve bu nedenle yapı geçerliliğinin sağlandığını ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

ÖDÖ-1'in güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığı ve farklı zamanlarda kararlılığı değerlendirme amacıyla yapılmıştır. İç tutarlılık güvenirlik katsayısı olarak yaygın şekilde Cronbach Alfa kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, ölçeğin genelinde ve alt faktörlerinde yüksek düzeyde Cronbach Alfa değerleri elde edilmiştir. Bu yüksek değerler, ölçek maddelerinin homojen olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ölçeğin kararlılığı test etmek için ise test-tekrar test güvenirlik analizleri uygulanmış, iki farklı zamanda uygulanan test sonuçları arasındaki korelasyonun yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar ürettiğini ve dolayısıyla güvenilir bir ölçme aracı olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

İlkokullarda Öncelikli Değerler Ölçeği'nin geliştirilme sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin maddelerinin

altında yatan temel faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin değerler eğitiminin teorik yapısıyla uyumlu olduğunu göstermektir. Bu analizler, maddelerin hangi değer gruplarına (örneğin, bireysel değerler, sosyal değerler) ait olduğunu netleştirmektedir.

Ardından, AFA ile belirlenen yapının farklı bir örneklem üzerinde geçerliliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin çok faktörlü yapısının iyi bir model uyumu sergilediğini ve ölçeğin yapısal faktör analizi açısından sağlam olduğunu kanıtlamıştır. Bu analizler, ölçeğin ilkökul düzeyinde değer önceliklerini geçerli bir şekilde ölçtüğünü desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme amaçlı, öz bildirim veya gözlem temelli bir değer yargıları ölçeğidir.

Format: Genellikle 3'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıştır (Örneğin: "Hiç Katılmıyorum", "Kısmen Katılmıyorum", "Tamamen Katılmıyorum").

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Nüfus Grubu: İlkokul öğrencileri (ÖDÖ-1) ve ilgili eğitim paydaşları.

Yaş Grubu: 6-11 yaş aralığındaki ilkökul öğrencileri.

Nüfus Detayları: Türkiye'deki ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerden ve bu öğrencilerin öğretmenlerinden oluşan bir örneklem üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Madde havuzu oluşturulmuş, uzman görüşleri ile kapsam geçerliliği sağlama, pilot uygulama, AFA, DFA, iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirlik analizleri. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir yapı geçerliliği çalışmaları içermektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ilkokullarda-oncelikli-değerler-olcegi-toad.pdf](#)

Anahtar Kelimeler

Değer Eğitimi, Ahlaki Gelişim, Sosyal Değerler, İlköretim Öğrencileri, Psikometrik Geliştirme, Öz Bildirim Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: mehmetkucuk@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n kurumsal adresleri, Pamukkale Üniversitesi'nde sunulan 2017 kongre bildirisi referans?nda mevcuttur.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar Mehmet Küçük ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ticari kullan?m ?artları? ve izin süreçleri yazar taraf?ndan belirlenmektedir.

Ücret: Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? genellikle ücretsiz olabilir, ancak kesin ücret ve kullan?m ko?ulları? için yazarla do?rudan görüşülmesi gerekmektedir.

Test Y?I?: 2017 (Geçerlik ve güvenirlik çal??ması?n?n tamamland??? ve kongrede sunuldu?u y?I).

Kaynaklar

Küçük, M., Korkmaz, ?.., Karabacak, N. ve Ta?demir, F. (2017). ?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i 1- (?ÖDÖ-1)'nin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??ması?. *IV. International Eurasian Educational Research Congress* içinde (s.1310-1311). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

?lkokullarda Öncelikli De?erler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta (kongre bildirisi özeti) listelenmemi?tir. Maddelere tam eri?im ve uygulama k?lavuzu için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi veya 2017 tarihli kongre bildirisinin tam metninin incelenmesi gerekmektedir.